

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 11.

Mercuri 15. Martie

1861.

Ioane Munteanu.

Bei usiu 5 Martie 1861.

Din lips'a datelor pentru descrierea vietiei amu intardiétu pana acuma cu insciintiarea mórtei multu onorandului D. Ioane Munteanu fostulu órecandu parochu gr. catolicu in Sarcau intrevenite in 25. Dec. an. trecutú; inse si acuma totu din lips'a datelor scimu despre densulu numai atat'a, cumca in Domnulu repausatulu preotu a fungatu in mai multe parochii ale diecesei gr. c. de Oradea mare cá pastoriu sufletescu purtandu grigia cu vigilanti'a neadormita de fericirea spirituala a fostiloru sei poporeni credintiosi, éra in an. scolasticu 1857/8 fú chiamatu prin maritulu ordinariatu gr. c. Oradanu la catedr'a profesoralu a limbei romane in gimnasiulu romanu de Bei-usiu, de unde dupa decursulu unui anu scolasticu din caus'a sanetatei debilitate fú silitu a se retrage éراس in parochi'a s'a. Tóta viati'a repausatului se póte socoti cá o tragedia plina de scene infforatórie, in care elu jucá rol'a cea mai insemnata. Inse pe lunga tóte nevoile, cu care a avutu in viétia a se luptá a aretatu o taria de spiritu neclatita, si unu zelu alu amorei nationale spre ori ce, ce esce bunu si frumosu, dela care nici celea mai critice circustari nu l'au potutu alu instrainá. Plecarea lui spre sciintie si cultur'a intielesuala de densulu prin decursulu tempului castigata destulu o vedescu scriptele lui din tempu in tempu publicate in foile periodice romane, catu si in brosiure ocasionale esite, d'indre care mai insemnatu este opulu, „biografiile celoru mai vestiti romani si romane 1858“*). Amórea s'a catra natiune a cuge-

*) Alu carei venitu curatu ilu destiná spre scopu nationalu, dupa cumu inca inaintea mortii se facú publicului prin Fóie cunoscutu. — Barbatulu acest'a si amiculu nostru, dupa cumu bine'lu cunoscuramu, a

tatu a si-o aretá mai alesu prin aceea, de cumva 'si va poté doná gimnasiulu de Bei-usiu tesaurulu celu mai scumpu alu seu, bibliotec'a, castigata cu pretiu mare, si prin substragere dela sine imultita pana acolo, incatu acum'a numera 1344 volumini, si mai multe mape; carti insemnate mai alesu latinesci, germanesci si romanesce, aceste din urma suntu preste 260 volumini, inse se afla si unguresci, francesce, italienesce si pucine serbescce, ce repausatulu a si dechiaratu in mai multe locuri, precumu si aici in Bei-usiu inca cá profesoru; ma ce este mai multu a insemnatu si in diuariulu seu, care 'lu ducea cu tóta acuratatea, cumca bibliotec'a s'a o donédia gimnasiului, la care a sierbitu si elu canduva cu onóre; inse credu, spre cea mai mare neodichna a sufletului pentru nepotinti'a trupului nu sia potutu implini voi'a repetita, cá prin testamentu legalu se testédie bibliotec'a gimnasiului; si asia D. Iuliu Munteanu c. r. oficialu, fiulu repausatului deveni erede legiuítu alu proprietatei intregi remase de tatalu seu, si acumu aceea ce nu ia succesu parintelui, ei sierbesce spre onóre fiului, care imbeutu de spiritulu benefacerei, si incantatu de amórea nationala nu numai ca nu a desaprobatu intentiunea cea buna a parintelui seu, ci singuru cá se-i fi-a meritulu deplinu de bunavointi'a s'a, negogatu séu indemnatu de cineva, a donatu gimnasiului beiusianu bibliotec'a eredita. Literere cesionale suntu urmatórele:

Dechiaratiune. Intielegundu si convingundume cu

fostu o raritate in soliditatea si constanti'a s'a de a aperá interesele nationale romane cu ori ce pretiu, si d'in punctulu acestu de vedere merita a fi cautate scriptele lui si publicate, d. e. numai fatalitatile suferite de elu in an. 1848 — 9 potu reversá o lumina chiara asupr'a iubirei s'ale de uatiune. — R. —

dorerea cea mai aduncă intristătoare a animei unui fiu, ca parintele meu preaiubit fostulu parochu romanu gr. c. in Sarcé órecandu Ioane Munteanu a adormitu in Domnulu in 25. a lunei lui Decemb. anului 1860 c. n. si anca impedeatu de morbulu respectivu, fora se si fia lasatu dechiaratiunea vointiei s'ale din urma in scrisu autenticu si legalu in privinti'a proprietatei s'ale; dreptuaceea eu cá fiiulu legiuitu alu aceluia si re-manendu cá erede la tóte in intielesulu legiloru vigo-róse in monarchia, dupa ce amu auditu si intielesu mai de multu repetite ori vointi'a si dorinti'a nestra-mutata si statornica a parintelui meu preaiubit, cá aceea biblioteca neci de cumu nu vrea se ajunga alta sórte, decatu numai si senguru a fire proprietate-gimnasiului episcopalu gr. c. de Beiusiu dupa repausarea densului; eu conformu vointiei si dorintiei parintelui meu repausatu dechiarate si mie si al-tor'a mai de multe ori, cu aceasta dechiaratiune re-pasindu dela dreptulu meu cá erede universalu, tra-dau biblioteca numita pe partea gimnasiu-lui atinsu pentru totudeauna, asia: cá nimene neci candu se nu-si póta formá neci o pretensiune la bi-bliotec'a preatinsa; impl'nindu estu modu aceea, ce parintele meu vrendu si dorindu, dara ocupatu de morbu nu potú efeptui. Dechiaratiunea aceast'a cá proveninte din bonavointi'a mea, nesilitu de nimene, facuta, descrisa si subscrisa de mene, vréu cá se aiba tóta valórea receruta spre efeptuirea cuprin-sului aceleia.

Datu in Urbea mare la 10. Ianuariu 1861.

Iuliu Munteanu m. p. c. r. adjunctu de directoru oficielor ajutatóre la tribunalu din Aradu si erede legalu dupa tatalu meu repausatulu Ioane Munteanu (L. S.) Inaintea nóstra Augustinu Pelle m. p., administratoru in Nadariu, Vasiliu Iutiu m. p., notariu consistorialu. Basiliu Papp Szilagyi m. p., profesoriu.

Pentru sacrificiulu acest'a alu susu amentitului D. Iuliu Munteanu adusu pe altariulu natiunei, credu cá nu numai corpulu profesoralu si dieces'a gr. c. ora-dana, ce si natiunea intréga 'i este datória cu cea mai mare multiamita, care cu ocaziunea acést'a din partea corpului profesoralu i se da in publicu, dorindu din anima, cá dela D. Munteanu se invetie si altiia asia a-si iubi natiunea s'a; éra pentru odichn'a su-fletului repausatului preotu I. Munteanu, care este caus'a fundamentala a binefacerei acestei nespuse pentru gimnasiului nostru, care pana acum'a ne erá rusine a ne aretá bibliotec'a cutarelui strainu, care voiá se-o cercetedie, corpulu profesoralu 'si va tiené

de datorintia a sierbi in totu anulu sant'a liturgia in 26. Decembre (fiinduca in 25. Decembre se tiene misa pentru nemuritorulu fundatoru alu gimnasiului S. Vulcanu) pastrandui cu tóta scumpatarea si portretulu lui in biblioteca deasupra cartiloru prin densulu pe partea gimnasiului devenite.

Directiunea gimnasiala.

Lugosiu 6. Martie 1861.

(Capetu din Nr. trecut).

Cá doririle si durerile nóstre, mai alesu acumu dupa ce in acestu comitatu amu intratu intre barie-riile constitutionale, inaintea natiunei, a caria fi a fi proni'a cerésca a dispusu, se fia cunoscute, se cu-vine a urmari si mai departe celea mai momentóse detiermuriri ale din nou infientiatului magistratu, s anume:

In diu'a de 1. Martie, dupa formul'a juramentu-lui compusa de D. advocatu Makay, care e asemenea celoru mai 'nainte de 1848 cu óre careva modificari intocmita, s'a juratu totu magistratulu.

Dupa aceast'a Rssm. canonicu Nagy in numele romanimei acestui comitatu, de catra D. supr. comite formulata fiinduca nu esprima de ajunsu egal'a indrep-tatire a ei cu cea magiara; care protestu éراسi s'a luat la protocolu „ut valeat, quantum valere potest.“

In 2. Martie s'au autenticatu protocólele in am-bele limbi compuse; mai antaiu alu sedintiei prelimi-nare din 31. Ianuarie, carele pentru statulu cunos-cintiei se va pastrá in archiva. Dupa aceea, celu din 19. Februarie candu s'a denumitu comitetulu de 400 membri; si de odata, cu invoirea D. supr. comite, s'a detiermuriu, cá cuventarea tienuta cu aceea oca-siune se se tiparésca in ambe limbele in mai multe esemplare spre impartire.

Totu in aceea di s'au lesu literele convocatória la diet'a in Buda pe 2. Aprilie si s'a dispusu comi-siunea centrala aprópe la 80 membrii constatátore, cari s'au juratu si altele. (Cum a esitu acésta?)

In 4. Martie s'a publicatu desipt'a plata a dere-gatoriloru si anume a supr. comite 3000 fl. cu cor-telu naturalu; a primului vice-comite 1600, aceluia-laltu 1400, a notariului si a pretoriloru 1000 fl., a ju-ratiloru 700 fl. s. c. l. Mai incolu.

S'au desfintiatu cumpenele de pe drumurile tie-rii dela 1. Aprilie incepundu, cu indatorire, cá comi-tatulu in poterea s'a se ingrigiésca despre sustinerea loru in stare buna si altele.

In 5. Martie in locul membrilor comitetului aplicati la deregatorii, cari sunt in sum'a 52, cá se fia iarasi numerulu completu de 400; seau denumitu alti noi, si anume 27 romani si 25 neromani, intocm'a — cu conscientiositate — in locul esitiloru din acela dupa nationalitati substituiti. — Mai incolo

S'au publicatu numele membriloru onorarii ai comitetului cu Nr. 13 inisi, intre cari pe lunga mai multi episcopi si alti demnitari mari, se numera si scumpulu si prea demnulu barbatu alu natiunii nóstre D. Georgie Baritiu.

Dupa acést'a s'a lesu protestulu de catra Illustritatea S'a D. episcopu gr. c. de aici substernutu, cá adeca: comisiunea euca in 2. Martie pentru primirea cladiriloru publice ale comitatului, cu tóte mobilile loru dispuse, se nu registrédie intre ale s'ale, séu se apropiédie siesi si curtea — asia numita — cea vechia a comitatului, pe care Maiestatee S'a Imperatulu, — amesurata legatiunei cu ocasiunea intemeierei acestui episcopatu pontificelui romanu facute si iu Bulla erectionala cu datu 6 cal. Dec. 1853 cuprinse in anulu 1859, 18. Noembre o a otaritu de resiedintia episcopésca, éra in un. 1860 1. Aprilie dupa ce se voru cladí din nou casele directiunei finantiale — carele acumu pe 1. Aprilie se voru si poté inlocui — in posesiunea episcopului a o si predá a demandatu, ci lucrulu pentru acést'a se se lase in statu quo, pana candu de catra Maiestate se voru despune celea debutóre.

Inse acestu protestu si respective cérere, — ori catu s'a motivatu de catra mai multi membrii ai comitetului — nu s'a bagatu in séma, ci D. supr. comite observandu, ca la audirea decreteloru ministeriului de cultu, in numele maiestatei S'ale emise, s'a scandalisatu „meg botránkozot“ a enunziatu cumca: acelea sunt casele comitatului si Maiestatea S'a n'a avutu dreptu ale doná nimenui; prin urmare protestulu si respective cererea D. episcopu nu póte impedeá pe comitatu, a nu cuprinde acést'a curte in posesiunea s'a. —

Propusetiunea

pentru sustinerea limbei si a nationalitaii romane in comitatului Carasiu, facuta in sesiunea cea d'antaiia a comitetului si a magistratului in 27. Februar 1861 tienuta.

Dupa ce Maiestatea S'a c. r. apostl., augustulu nostru Monarchu, cá unu Domnitoriu si parinte adeveratu alu supusiloru sei, sub protectiunea si grati'a

atotu potentelui Ddieu — dupa cumu se esprimá in manifestulu catra popórale s'ale in 20. Octombre 1860 indreptatu si a implinitu datorintí'a si ingrigirea profunda, conscientiosa si seriósá catra tóte popórele monarchiei s'ale; candu pentru impacuierea suvenireloru si pretensiuniloru de drepturi ale tieriloru si popóreloru s'ale, s'a induratu prea gratiosu a emite diplom'a imperatésca din 20. Octombre 1860; intru carea, pe fundamentulu sanctiunei pragmatice, pentru prosperitatea singurateceloru regate si tieri, cá otrebuintia imperativa de statu a decretatu si asiguratulu pe viitoriu egal'a indreptatire a totororu supusiloru sei, in faci'a Iegii fora deosebire de nationalitate si confesiune religiósá; éra in scrisórea s'a de mana, cu datu 20. Octombre 1860 catra cancelariulu baron de Vay emisa — la formarea comitetului de comitatu a demandatu, se se respectédie conformu dreptaii, deosebitele staturi si elemente ale poporatiunei aceluia; éra in alta scrisóre de mana a s'a totu catra acelu cancelariu, din aceea di data, a ordinaru, cá fiacarui se'i fia liberu a se sierbi in adunantiele de comitatu cu limb'a s'a; care ordinatiune si in instructiunea din 30. Noembre 1860 supremiloru comiti comitatensi data, in punctulu alu 16-lea spre padire nestramutata o au cupriusu; — si mai departe, totu in aceea scrisóre de mana s'a dechiaratu, — ca e determinatu, unde se intempina interesele deosebiteloru limbe si nationalitati, si e prea resolutu a pasi atatu in contr'a a ver' ce fortia, séu la ver' ce apasare; precumu si la or' ce provocare neautorizata, impintenarea si inveninarea contrasteloru nationale, séu limbistice;

Si mai incolo, dupa ce Maiestatea S'a, pentru o patrundietóre esaminare si cumpanire a multu deosebiteloru pareri ale Banatului Temesianu, cu datu 20. Octombre 1860, a tramisu in cualitate de comisariu imperatescu pe contele Mensdorf Pouili, cá se asculte personalitati eminenti din tóte nationalitatile si confesiunile, si apoi, dupa proiectulu aceluia se intemeiedie o regulare multiamitóre in tóte partile si asia mai tardiu cu 70 dile dupa esirea diplomei preatinse din respecte mai inalte de statu, in contr'a dorintiei maioritaii banatiéne, prin gratiosulu seu rescriptu din 27. Decembre 1860 Banatulu Temesianu l'a anecsatu tieriei unguresci, inse cu aceea espressa conditiune, cumca in favórea nationalitaii si a limbei romane se va indatorá cancelariulu Ungariei, cá in locurile locuite de romani indesuiti se se aléga de o-

ficiali barbati destoinici din această nationalitate, pentru serviciul public. Éra cuvintele rescriptului sunt următoarele: Éra ce se atinge de ingrigirile populatiunii romane din Banatul Temesianu pentru sustinerea nationalitatii si a limbei aceia, a binevoitu prea inaltu aceeasi (Maiestate) pe cancelariulu pentru Ungaria alu indatorá, cá in acelea parti ale Banatului Temesianu, unde se afla populatiunea romana desu indesuita, pentru serviciul publicu, numai barbati aptividin această nationalitate cá deregatori se se aplice.“ —

Intru care decretari prea gratióse, precumu cealalte popóre ale imperiului, asia si noi romanii vedemu deplina garantia pentru pregatirile si intemeierea institutiunilor constitutionale pe viitoriu pentru noi; séu adeva; pentru sustinerea, (für die Aufrethaltung) limbei si a nationalitatii nóstre.

Si mai pe urma dupa ce Maiestatea S'a in rescriptulu seu din 16. Ianuarie a. c. catra tóte comitatele Ungariei indreptatu, a manifestatu din nou, cumca remane neschimbátu si nerevocabilu intru a s'a augusta si tare vointia, de a restaurá si asecurá starea ordinata constitutionala popóreloru s'ale apro-misa si in punctulu alu 4-lea alu aceluia si a ordinatu cá din articuli de lége ai dietei din an. 1847/8 numai aceia pe carii Maiestatea S'a, in scrisórea s'a de mana cu datu din 20. Octombre 1860 baron. de Vay trimisa, iau recunoscutu si confirmatu, si anume articulu 8, 9, 10 si 13 se aiba potere; éra pentru ceialalti toti articuli de lége au opritu ori ce incercari de a se esecutá in fapta, si a ordinatu infrenarea si oprirea loru cu celea mai stricte medilóce.“

Asia si eu, patrunsu de seriositatea acestóru ordinatiuni c. r. si apostolicesci si de santieni'a causei nóstre nationale, inaintea Illnstritatiei Vóstre din mandatulu Maiestatii S'ale, in inaltulu scaunu de supremu comite presiediatoriu si alu onoratului Magistratu si comitetu comitatense acumu mai antaiu eufericire constituitu, cu tóta increderea imi iéu indresnéla, in numele a 200600 locuitori romani din comitatulu acest'a Carasiu, de catra alesii din partea s'a membru ai comitetului acestuia imputeritu, pe fundamentulu egalitatii drepturiloru tuturoru natiuniloru imperiului austriacu in preatinsele inalte chartii imperatesci garantate a propune, cá Illnstritatea Vóstra se binevoiésca, mai inainte de tóte alte obiecte a luá la desbatere, cá:

Care se fia limb'a oficiósa in afacerile publice ale acestui comitatu.

Si cumca acést'a, mai 'naínte de tóte, in modulu celu mai imperativu este a se luá la desbatere. pof-tésce insusi scopulu constitutiunii acestui onoratu magistratu si comitetu, cá se aiba nisce statute anumite la manipulatiunea afaceriloru s'ale oficióse, pentru ocarmuirea comitatului, de carele — provisorie trebue se se tiena toti intre marginile acestui comitatu pana ce in diet'a tierii s'aru aduce légi statornice despre acést'a.

De aci, vine inainte cea dintai, cea mai momentósa intrebare cumca protocólele statuteloru acelor'a si de aci inainte protocólele afaceriloru oficióse publice in care limba se se pertraptédie ?

Noi scimu, catu de delicatu este respunsulu la acést'a intrebare, mai alesu la urechile acelor'a frati ai nostri, carii cá unu lucru nou, neobicinutu pana acumu, limb'a romana o considerédia; inse

Dupa ce noi cu solemnitate marturisimu inaintea totororu conflocitóreloru sorori natiuni, cumca noi le pretiuimu limb'a si nationalitatea loru, cá pe celu mai scumpu odoru alu sufletului seu, a esistintiei s'ale, cá corpu morale nationalu in lume;

Asia, cu tóta increderea, le spunemu acestoru stimate sorori natiuni, si adeverimu inaintea lumii, cumca din seculi, pana candu impregiurarile fatale au luat totu dela strabunii si parintii nostri si iau apasatu fara crutiare, iau adstrinsu de glie, totusi limb'a si nationalitatea nime nu li-o au potutu rapi, si pre acést'a ni-o au lasatu de mostenire, si noi findu in posesiunea ei, o scimu pretiui si respectá intocmá, precumu pretiuescu si respectédia sororile natiuni pe a s'a.

Deaci redimati pre gratiós'a patentu imperatésca din 20. Octombre 1860 care e bas'a viitoriului tarii imperatiei, si a indestularei si fericitarii popóreloru imperiului, dara mai cu séma pe gratiosulu rescriptu imperatescu din 27. Decembre 1860 precitatu, carele pentru noi dupa cumu unu intieptu barbatu a observatu, e bulla de auru a sustinerii limbei si a nationalitatii nóstre, mai cu deosebire, si in specie intru acestu comitatu, unde populatiunea romana e adevratu desu indesuita si se afla in proportiune cu tóte cealalte sorori nationalitati cá 8 la 1, poftimu si pe dreptate pretindemu, cá limb'a oficiósa a afaceriloru din leintru intre terminii comitatului acestuia si in celea administrative si in celea iudiciale se fia numai cea romana.

Si candu poftimu acést'a avemu in considera-

tiune onorabila cu deosebire pe eroi cá natiune magiara, „careá,“ dupa cumu se exprima marele ei barbatu contele Emil Dessewffy! in cuventarea s'a tienu-ta la conferintia in Strigону in 18. Decembre 1860 „silinduse a efeptul, — marea problema — intregitateá Ungariei, scie prea bine, cumca acést'a nu se póte mai multu midiloci numai pe chartia, ci se póte deslegá numai déca: dréptele si naturalele pretensiuni ale deosebiteloru nationalitati se voru implini si cu statornica simpathia si atarnare cu magiarii se voru incopcié.

Si cumca acést'a poftire e cea mai drépta si mai naturala pretensiune, carea póte se fia pentru fiacare natiune démna de stima pre pamentu, prin urmare si pentru natiunea nóstra, sustienérea adeca a limbei si a nationalitatei, ne premérge cu esemplulu cu o rara in istori'a lumii consemnata resemnatiune de sene, insasi prea nobil'a natiune magiara, si asia ne incrédemu in umanulu acestei natiuni sentimentu de onóre si gloria, inaintea Europei — ba inaintea lumii — evinsu, cumca ceceace pentru sene elupta, nu va impedeá nicidecatu pentru noi romanii, carii suntemu dela proni'a ceriului, — pe acést'a intindere de pamentu cu densii la olalta asiediati, cá cu densii impreuna precumu parintii nostrii din seculi au facutu — dupa spiritulu tempului luminiloru de acumu, prin estimatiunea imprumutata (reciproca) si egal'a indreptatire a limbei si a nationalitatii nóstre, — cu puteri unite se conlucramu la prosperarea binelui de comunu alu patriei si alu fiesce caria nationalitati in parte.

Totusi inse candu propunemu si poftimu cá limb'a oficiósa a afaceriloru diñ leintru intre terminii comitatului acestuia, in célea administrative si in célea iudiciale se fia numai cea romana, primimu in consocire pre sor'a limba magiara, in urmatoriulu tipu :

Noi pe acéstea doue limbi le consideramu, cá cumu sunte cele doue isvóre ale Somesiului si Crisiului in fapta dintrunu munte — patri'a comuna isbugnitóre, inse cá acelea, unulu catra resaritu si altulu catra apusu in direptiuni diverse declinatóre; si a nume :

Deosebimu afacerile oficióse din centrulu comitatului cu deregatoriile mai inalte ale tierii, si cu alte comitate neromane si voimu cá pentru acéstea se se duca protocólele in limb'a magiara, si se fia traduse si autenticate in alu doilea protocolu in limb'a romana.

Éra afacerile oficióse in centru si dela centru in josu, intre tóte deregatoriile subalterne se fia cea romana si protocólele se fia traduse si autenticate in alu 2-lea protocolu in cea magiara.

Mai departe afacerile cetatiéne si comunale, pre cumu si compunerea ordinatiuniloru si mandatorulu de ori ce specie, carele se tramitu deadreptulu la comune, suntu asigurate de Maiestatea S'a in scrisórea de mana bar. de Vay in 20. 1860 tramisa, cá adeca se se compuna in aceea limba, care e limb'a negociála a trebiloru comuneloru, la carele se tramitu.

Totu dara ce poftimu si pretindemu e numai intrebuintiarea limbei romane dela capulu comitatului incepundu, intre deregatoriile subalterne oearmuitóre care e rezultatulu egalei indreptatiri. —

Deci dara, éta! pe terenulu patriei comune, intre marginile acestui comitatu, doi frati buni, fi natiuniloru marétié si glorióse a romaniloru si a magiariloru se damu si se impreunamu derépt'a de fratia adeverata cordiala si sincera si se ne stímamu imprumutatu fiacare limb'a si nationalitateá, cá asia déca acelu mare si santu apostolicescu rege a prevediutu, cumca: regnum unius lingue est imbecile,“ diverse nationálitati, cu poteri unite se facemu, cá sub scutul gloriosulu schiptru alu casei domnitóre Habsburgice se fia cea mai scumpa si mai stralucita piétra din diadem'a imperiului — Ungaria tare si mare in eternu durátóre.

Унѣ кѣвънтѣ серіооѣ маі вѣртосѣ кѣтрѣ
новіліі романі.

Ut te ipsum serves non expergiseris?

Новілімеа романѣ дн Австріа а апсѣ політеште!!! Попорѣдѣ романѣ кѣ тóте кѣ а фостѣ сиретректѣ де спѣлара торентелорѣ атѣторѣ попорѣ варваре, кѣ тóте кѣ фѣ апѣсатѣ ші сторѣдѣ де недрептѣділе атѣторѣ веакѣрї, днкѣ маі сѣстѣ! Дарѣ елѣ, сѣстѣ, пенѣтрѣ кѣ елѣ нѣ с'а вѣндѣтѣ пе сіне нічі дрептѣдѣ че і се кѣвеніа казвнї попорѣ пѣтѣнтѣанѣ, кѣмѣ о фѣкѣрѣ знїї дн пої новілії еї днainte ші ла ан. 1848, аша е? —

Кѣндѣ днсѣ ші елѣ де вѣнтѣ воіе дн орѣіре, дншелѣчѣне, сѣдѣ дн пенѣсаре с'арѣ лепѣда дн фавóреа стрѣнілорѣ де дрептѣдѣ політїкѣ — кѣвенїтѣ знїї попорѣ неївїнсѣ мі дн пѣтереа трактатѣлї дѣла Ешкѣлѣ координатѣ кѣ маіарїї, атѣнчї шїарѣ фї перѣдѣтѣ ші елѣ тóтѣ васа чеа моралѣ ші історїкѣ а есістїнѣї

саже ка национе, миарѣ фѣ пердѣтѣ виѣда с'а спѣритѣалѣ шѣ кѣ еа миарѣ фѣ сѣпатѣ сѣнгѣрѣ мортѣнтѣалѣ виѣдеѣ политѣче национале пѣнтрѣ ѳтернитатѣ шѣ нациѣ романѣ дѣн дерѣле прет. корѣнеѣ Ѣгарѣеѣ ар дѣчене а пѣтрѣзи дѣн мортѣнтѣалѣ апѣнерѣе ѳтерне!!! Рогѣвѣ, фрацилорѣ повѣли! О маѣлѣ де ѳменѣ не дѣпѣтѣ акѣмѣ — шѣ аѣ тѣтѣ дрептатеа; — кѣ де че амѣ ѳостѣ поѣ атѣтѣ де лашѣ дѣн вѣкѣрѣ, де нѣ неамѣ апѣратѣ шѣ пѣсѣтратѣ дрептѣрѣле политѣче дѣн орѣ че виѳоре шѣ дѣн орѣ че ѳасе ѣсторѣче?! шѣ деакѣ нѣ ле амѣ апѣратѣ, де че зѣчетѣ акѣмѣ, кѣ нѣ се кѣвинѣ?! Се ле респѣндемѣ аѣѣ поѣ повѣли шѣ рѣнегациѣ, кѣ поѣ амѣ ѳостѣ дѣспѣ дрептѣрѣле аристократѣче де пѣлѣ акѣмѣ консерваторѣ шѣ ѳѣиѣ чеѣ дѣнтѣ пѣкѣвѣ аѣ нациѣнеѣ романе. Нѣвѣлѣ не дѣнкрѣдинѣзѣ ѳатѣлѣ шѣ касѣлѣ апѣрѣреа дрептѣрѣлорѣ политѣче национале; стрѣвѣнѣиѣ поштрѣи аѣ шѣвѣзѣтѣ ла маѣса чеа verde, вѣнде се апѣра дрептѣрѣле; рѣвиндекареа кѣлкѣрѣеѣ трактатѣлѣ дела Ескѣлѣ шѣ деслѣвѣчеа галиѣтаѣасѣлѣ кѣ прѣтенѣсиѣнѣле леѣеѣ дѣн 1848 закѣ, ѳѳ! еле закѣ маѣ мѣлѣ не сѳѳлетѣлѣ поштрѣ!! Аша! апоѣ рѣнегациѣ дѣн поѣ? ѳѳ! еѣ ѳѣрѣ шѣ маѣ сѣптѣ дѣнкѣ шѣ азѣ неатра скандалѣи шѣ ѣсворѣлѣ лашѣтѣвѣи шѣ алѣ серѣвѣлѣстѣлѣ, еарѣ попорѣлѣ романѣ, ескѣзатѣ кѣ домпѣреа поштрѣ а ѳостѣеѣ аристократѣе чеѣеѣ деспотѣче, че сѣптѣ скѣтѣлѣ знеѣ конѣтѣтѣвѣнѣиѣ татарѣче диспонеа прѣсте тѣте аѳачерѣле дѣрѣеѣ лѣватѣ де маѣлѣ кѣ гѣверпеле, дѣн тѣпа кѣрѣра аменѣнда армателе кѣ пѣвѣшѣреа сѣстематѣкѣ а спѣритѣелорѣ дѣн попорѣ, елѣ попорѣлѣ романѣ не кеамѣ акѣмѣ ла сѣне шѣ не рѣшѣнеѣзѣ!

Сѣ не дѣнрѣвѣмѣ поѣ ѳостѣи повѣли че амѣ пѣкѣтѣитѣ?! ѳре дѣн стареа предѣмпѣреѣ шѣ дѣндрѣптѣрѣеѣ поштрѣ неамѣ дѣмпѣлѣитѣ поѣ сѣнта дѣторѣнѣвѣ ѳаѣвѣ кѣ консервѣреа одѣрѣлорѣ нациѣналѣтѣвѣиѣ романе, чеѣлѣ пѣвѣдѣнѣ дѣвлѣ кѣмѣ о дѣмпѣлѣи попорѣлѣ, каре дѣн сѣртеа са де елотѣ неа консервѣтѣ пѣлѣ астѣзѣ тѣте одѣрѣле глѣриѣѳеѣ расе романе?! Амѣ апѣратѣ поѣ виѣда поштрѣ нациѣналѣ? шѣ де атѣнѣ — кѣндѣ аристократѣа маѣгарѣ форѣдѣ леѣеа, ка сѣптѣ нѣме де „nobilis noster olachus“ се нѣ се маѣ емѣтѣ дѣпѣлѣме — че пашѣ амѣ ѳѣкѣзѣтѣ поѣ сѣѣ пѣнѣташѣиѣ поштрѣи спре рѣдобѣвѣнѣдѣреа стѣмеѣ шѣ а валѣреѣ поштрѣ политѣче ка романѣ, еарѣ нѣ ка лѣпѣтѣрѣ?! ѳре сѣ нѣ не тѣртѣрѣсѣмѣ дѣнкѣ пѣкатѣлѣ: „ѳѳ! кѣмѣ амѣ ѳостѣ де лашѣ, де неамѣ вѣндѣтѣ дрептѣлѣ нациѣналѣ пѣнтрѣ зѣлѣ осѣ де роѣсѣ сѣѣ дѣн лѣсѣтате, дѣнкѣлѣ маѣгарѣи сѣ не дѣнеѣе азѣ кѣарѣ шѣ ексѣстѣнда поштрѣ ка повѣли романѣ, зѣкѣндѣ, кѣ нѣ маѣ ексѣста аѣѣ декѣтѣ нѣмаѣ аристократѣе маѣгарѣ, плѣснѣндѣ се кѣарѣ шѣ пре сѣне дѣн ѳаѣвѣ, кѣндѣ сѣнгѣрѣи мѣртѣрѣсѣекѣ де алѣтѣ парте, кѣ неѣшѣмеа романѣ са

дѣнвоѣтѣ дѣн 1848 ла зѣлѣне шѣ ла леѣеа чеа деспаѣдиѣналѣстѣѳѣре, шѣ кѣ еа дѣспѣтѣ нѣтерѣ е маѣ mare декѣтѣ чеа маѣгарѣ дѣн Ардеалѣ*). Че амѣ грѣшѣтѣ поѣ, ка сѣ не кѣимѣ шѣ сѣ не батѣмѣ пѣнтѣлѣ дѣнѣпѣтеа лѣмеѣ шѣ а нациѣнеѣ шѣ сѣ не спѣлѣмѣ грѣшѣмеле кѣ покѣнѣвѣ пѣнтрѣ виѣторѣлѣ стрѣнепоѣцѣлорѣ?! Еатѣ фрацилорѣ кѣ аристократѣа маѣгарѣ не вѣндѣ шѣ не трактѣ маѣ рѣѣ, декѣтѣ не зѣлѣ кѣрѣерѣс д'алѣ лорѣ, кѣѣѣ еѣ дѣшѣ ѳакѣрѣ дѣн 1848 не тѣтѣ нациѣнеа са аристократѣ кѣ лѣмба шѣ ескѣсѣва виѣдѣ политѣкѣ нациѣналѣ, шѣ поѣ карѣи амѣ ѳостѣ де о пѣнѣзѣ шѣ де зѣлѣ дрептѣ кѣ еѣ, поѣ повѣлиѣ романѣ неамѣ дѣтѣ легаѣи де склѣви политѣчи! де амѣ рѣеасѣ акѣмѣ шѣ поѣ кѣарѣ шѣ дѣн дѣндрѣптѣлѣ чеѣлѣ маѣ дѣн зрѣмѣ ѳостѣ ѣоваѣиѣ сѣѣ кѣѣшѣ маѣгарѣ, каре дѣн паштере е привѣлѣѣиѣтѣ, е менѣтѣ а фѣ дѣн капѣлѣ поштрѣ а фѣ сѣспрѣматѣсѣтѣорѣс кѣ лѣмба шѣ виѣда са политѣкѣ шѣ нациѣналѣ?! Хѣлѣ! хѣлѣ! шѣ деѳаѣмѣ стѣрѣнѣ не пѣмеле воерѣмеѣ рѣмѣле, дѣкѣ еа нѣ ва аѣеа акѣмѣ тѣрѣа де сѳѳлетѣ а се пѣне тѣтѣ дѣн фрѣпте шѣ спѣте ла спѣте кѣ попорѣлѣ романѣ спре а'шѣ рѣвиндека не каѣе легалѣ конѣтѣтѣвѣнѣиѣ нациѣналѣ шѣ еа акѣмѣ чеа че а пердѣтѣ принѣдѣшѣлѣчѣне маѣ ерѣ, адекѣ скѣмпѣлѣ дрептѣ алѣ лѣмѣеѣ шѣ нациѣналѣтѣвѣиѣ, апѣрѣвѣндѣшѣ дрептѣлѣ политѣкѣ ка нациѣне кѣ тѣтѣ тѣрѣа лѣбертѣвѣиѣ де ворѣре дѣн адѣвѣрѣи шѣ ла воѣтѣсѣрѣле комѣтѣтелорѣ. Шѣ кѣ ачѣста скѣпѣвѣндѣшѣиѣ демпѣнѣтеа са шѣ а сѣпѣлѣви сѣлѣ, каре дѣ е крѣдѣнѣчѣсѣ ла тоѣтѣ пасѣлѣ пѣсѣ спре амѣ салѣа дѣн гѣра зѣлѣлорѣ чеѣлѣ пѣвѣнѣ о егалѣтате перѣфектѣ политѣкѣ нациѣналѣ кѣ ѳостѣлѣ ѳоваѣиѣ маѣгарѣ шѣ сѣкѣзѣи шѣ кѣ кѣѣерѣи маѣгарѣлорѣ!! — Аристократѣа маѣгарѣ, фрацилорѣ, са пѣсѣ дѣн фрѣптеа кѣсѣеѣ маѣгарѣ нациѣнале; поѣ се рѣмѣнѣмѣ де рѣжѣлѣ лѣмѣиѣ дѣнтрѣ скаѣне? шѣ дѣн солѣдѣмѣ нѣѣлѣ де гварѣдѣ ариѣрѣеѣ нѣ серѣвѣмѣ нациѣнеѣ дѣн лѣпта дрептѣрѣлорѣ еѣ конѣтѣтѣвѣнѣиѣ нациѣнале? Поѣ се кокетѣмѣ кѣ кѣпкерѣнѣиѣ поштрѣи? —

Нѣмѣшѣи маѣгарѣи аѣ лѣватѣ кондеѣлѣлѣ лѣптеѣ шѣ алѣ виѣдеѣ; ведеѣи кѣ еѣ с'аѣ пѣсѣ дѣн фрѣнтѣарѣлѣ пѣвлѣѣѣтѣѣеѣ, шѣ аѣѣи шѣ дѣн Ѣгарѣа; ведеѣи не Кѣменѣшѣтѣи, Бѣтленѣшѣтѣи, де шѣ десчѣndenѣи дѣн сѣпѣе верѣ романѣ акѣмѣ ка спѣлѣтѣѣѣиѣ маѣгарѣи аѣ нѣ поѣртѣ еѣ лѣпта дѣн аптепѣостѣрѣле маѣгарѣе кѣ жѣрналѣстѣка? кѣ депѣтаѣѣнѣле ла прагѣлѣ трѣпѣлѣи не пѣнѣга са, кѣ кончѣртѣлѣ де а доведѣи лѣмеѣ шѣ стрѣпѣнтѣтеѣ, кѣ еѣ сѣнтѣ сѣнгѣрѣи рѣпрѣсѣжѣнтѣнѣиѣ корѣнеѣ зѣнгѣрѣшѣтѣи, кѣ алѣргѣреа не ла тѣте рѣстѣаврѣѣнѣле де комѣтѣте дѣн чеѣе маѣ марѣ

*) Безѣи шѣ кѣвѣнтѣрѣеа лѣи Галѣ шѣ Хѣрватѣ дѣн конѣерѣнѣѣе дѣн Алѣа-Ѣлѣа.

депъртърі, ка кз фінца лорѣ де фацъ се кштіце рес-
таврѣчнїле нѣмаї дн фавѣре лорѣ, кз некѣрматак-
целечеде, ка тѣтъ немешїмеа лорѣ се стѣе немїшкаты
не терѣмїлѣ лецеї дїн 1848, каре ле е дїпломат сѣпре-
маціей престе челелалге попорѣ, кз атрацереа репета-
цїлорѣ спре аї ажѣта дн опїнтірїле лорѣ ш. а. нѣлге
днкордѣрї!!!

Апої „Карѣнк“ жѣрналѣ дїн Клѣжѣ, шї алге нѣлге
жѣрналге, дѣрѣ ѣсѣ елѣ нѣмаї не пѣтереа челорѣ
песте зна мїе препѣмеранці? Аѣ нѣ пѣнѣ престе 2000
фр. дїн пѣнга немешѣскѣ спре а лѣмѣрї опїнїзнеа по-
порѣлї лорѣ? Аѣ нѣ с'аѣ лѣпгаты шї се лѣпгѣ дн не-
їнтрерѣпгѣ концелечеде сѣсѣ шї жосѣ тѣте пенеле шї
пѣнїлге магнацїлорѣ лорѣ, спре а'шї рекѣшгїга тотѣ
кѣтѣ днѣвѣксерѣ шї ла 1848, прїн ѣрмаре шї чеа че
треѣве сѣ днпѣрѣдѣскѣ кз пої асеменеа пѣскѣцїї кз
дѣлшїї?! лїмѣа! лїмѣа! кз фѣрѣ де аста ретѣнемѣ
еарѣшї шї ка повїлі тотѣ нѣмаї парїа шї чершїторїї
конспїтїацїоналїзмѣлї магарѣ, сервїї чеї днкатенадї кз
лївертатеа ланцѣлї лїмѣей лорѣ. Дар' пої? кѣмѣ не
вомѣ салѣа поїопѣреа пѣстрѣ?! Ної карїї днпре 16,082
де немешї аї Ардеалѣлї, дѣпѣ конскрїпцїзнеа ла ін-
сѣренцїзнеа дїн 1809, амѣ прекѣшпѣнїтѣ кз пѣмѣрѣлї
ла сервїцїлї пентрѣ патрїѣ? Ної, карїї дн Солнокѣлї
де мїжлѣкѣ амѣ пѣсѣлї нѣмѣрѣ де 2001. Дн солно-
кѣлї інтерїорѣ маї 2216, дн Кїоар 1785, дн К.-Хѣнї-
дѣрей 1224. ад. нѣмаї дїн ачестеа 4 кмїтате маї не
жѣмѣтате атѣтеа вѣраде не кѣте пѣсерѣ повїлії магарїї
спре апѣрареа патрїей? Ынде сѣпгѣ апої повїлії романїї
дїн Фѣлѣрашѣ, мї алге комїтате, Зарандѣ, Ыгарїа шї
Бѣпатѣ?! Ласѣ кз повїлімеа пѣстрѣ е маї сѣрѣкѣцѣ
дн авере пентрѣкѣ не чеа авѣтѣ нї-о аѣ авсорѣїтѣ рѣ-
дїреа кз зпгѣрїї, дарѣ чеа маї маре авере, вїѣца, нѣ е
егалѣ дн прецѣ ла тоцї?! Дѣкѣ дарѣ амѣпѣргаты сар-
чїнї егалї ка немешї, аѣ нѣ нїсе кѣвїне акѣмѣ шї нѣлѣ
дїн ачеа вѣкѣтѣрѣ полїтїкѣ нацїоналѣ, ка сѣ нї се рес-
пектезе шї нѣлге егалїтатеа лїмѣїї перѣфектѣ, дѣкѣ а-
кѣшѣ амѣ днпѣрѣдїтѣ перевокавїлѣ дрепѣрїле полїтїче
кз тотѣ попорѣлї? Ор' дѣрѣ фѣрацїї магарїї сокотескѣ
ка акѣмѣ сѣ не факѣ шї не пої, не повїлімеа ротѣлѣ
кз попорѣ кз тотѣ Хамалї лїмѣей магаре?! Пентрѣче
се фїмѣ пої акѣмѣ кондемнацїї ла сѣпремацїѣ лїмѣїс-
тїкѣ, кѣндѣ ка арїстокрацїї амѣ фостѣ, еї о зїкѣ ачестеа,
кз дрепѣтѣ егалѣ, пѣлѣ кѣндѣ ерамѣ тоцї кз о лїмѣѣ,
кз ч а латїнѣ офїцїалѣ? Кѣндѣ ле амѣ датѣ пої днво-
їреа ла пѣдѣшїреа ачестеа? Дн 1848? Нѣ, нїчї де кѣтѣ
нѣ, кѣчї атѣпчїї репресѣлтанцїї нѣстрїї дн діетѣ аѣ фостѣ
ка корѣїї шї шѣречїї чеї алїї де парїї, мї апої дн 1848 ла

депѣтацїзнеа сїсѣрматїкѣ знде претїнсерѣмѣ егала рес-
пектаре а лїмѣей нѣ нї се вѣлгарѣ дн сѣмѣ претїнсіѣ-
нїле, де че нѣ?! Слѣнедїне D-вѣстрѣ чеї че адї фостѣ
де фацѣ аколо: каре а фостѣ респѣнсіѣлї магарїлорѣ ла
черереа дндрепѣтѣрїей егалге де лїмѣѣ, че о аштерпѣ-
рѣмѣ днпѣтерїцїї де інтрѣга нацїзне?!

Нобїлімеа магарѣ пѣте ешї кз фацѣ кѣратѣ шї
днпїнїтеа попорѣлїї нацїзней салге, кѣчї еа рѣмїгѣндѣ
днкѣтѣва варїера днпре арїстокрацїей шї попорѣ, са дн-
кордатѣ пѣлѣ шї кз сїлѣ вїолентѣ де а фѣкѣтѣ не тотѣ
попорѣлїї магарѣ сѣпремацїкѣ кз лїмѣа. Ної че амѣ а-
дѣсѣ дїн прерогатївеле авѣте ка арїстокрацїї, ка сѣ ле
днпѣрѣдїтѣ кз попорѣлїї?! Склѣвїеа, ад. сѣпремацїа
лїмѣей?!!

Астѣелїѣ де консерваторїї амѣ фостѣ сѣвенїрелорѣ
нацїонале?! Ла днпѣрѣдѣлѣ астѣелїѣ де парте днпїнсѣ
дн негрѣла ватжѣкѣрей амѣ ресерватѣ нацїзней?!!

Ынде сѣпгѣ арїкѣлїї діеталїї, карїї не аѣ деспо-
ѣтѣ де лїмѣѣ шї нацїоналїтате? Дїпломеле стрѣзпїлорѣ
нѣстрїї нѣ нї саѣ датѣ кз кондїцїзне, ка сѣ'шї ланеде
лїмѣа шї нацїзнеа, чї еле с'аѣ датѣ не ремеїсѣлѣ мерї-
телорѣ; нѣмїтѣнеамѣ шї експресѣ кз нѣмїреа де „nobilis
noster olachus.“

Chiaru si compilatele ne numira „nobili frati“
(vedi tit. I. art. 9.), ȳra nu nobili magiari; pe tim-
pulu regelui Matia Corvinulu eramu: „nobilis vala-
chus“ si nu dupa spresiunea familiei C. Cillii, care
numia pe huniadesci din pesmuire „familia de cani“
pentruca era romani (vedi Fessler si Gebhardi); Fe-
jér Vol. II. 719 aduce unu documentu, ca romanii se
numia nobili romani, „nobiles tam hungari quam Va-
lachi in Hunyad constituti;“ in diet'a dela Turda 1540
art. 7. unde se scrie: — Et hoc idem etiam de Va-
lachis nobilibus est intelligendum atque tenendum, ita
tamen, ut Valachus ipse nobilis cum hungaris nobili-
bus et verificationem et juramenti depositionem pro-
missam facere peragereque teneatur,“ eramu inca no-
bili romani cu limb'a strabuniloru nostrii in cele ofi-
ciöse, cá si in an. 1290 la adunarea din Beligradu.
unde noi cá nobili si natiunea nóstra cá romani stamu
la mas'a verde. Cá romani ne amu atesu vaivod'a
nostru dimpreuna cu secuui si teutonii, dupa cumu ne
dovedesce istoria (magiarii n'au propriu in limb'a loru
cuvent. voivoda, si numirea acésta e documendu de
unu dreptu istoricu alu romanului); ba amu procesu
cu M. Silágyi vr'o 20 mii si maї bine in campulu
Racosiu, si amu estorsu corón'a Ungariei pentru rege-
le Matia Corvinulu, romanulu, care erá detienutu la

Podiebradu, care apoi cá rege Ungariei remase in paginile istorice pana astadi de simbolu de dreptate; „a muritu Matia, e pace de tóta dreptatea“ si in adeveru, ca nu o mai veduramu pana astadi dela magiari, decatu totu numai strambatati. Éta ca corón'a S. Stefanu siediu bine si pe capu romanu, dovada, ca ea a fostu si e unu dreptu comunu si alu nostru éra nu eschisivu alu limbei magiare. — Imi aducu aminte de cuvintele soliloru imperatului Fridericu austriaculu indreptate catra Matia la Cornuburgu, candu cuprinsese Viena, care le pasterédia Bonfiniu Dec. IV. Libr. V. si suna: „Romani, Corvine, e quorum gente te oriundum omnes uno ore fatemur, magis hac arte (i. e. probitate et pietate) quam armis imperium propagarunt, quia potius, quid deceret, quam quid externorum injuriae mererentur, animum advertabant,“ ad. Corvine, romanii din a caroru ginte, marturisimu toti cu o gura, ca te tragi, au delatitu imperiulu mai multu cu probitatea si pietatea, decatu cu arma scl. si cauta se numescu fabula ficta cele ce le sucira istoricii magiari despre originea Corvinesiloru pentru cá se ne jefuiesca si de proprietatea virtutiloru acestui rege romanu pentru timpuri, cumu suntu si estea de astadi.

Astfelu pe'ncetulu ne totu mai umilí fratietatea magiara, pana candu cu legea din 1848 ne facú si sclavi chiaru si la celu din urma Cicosiu séu Cucieru magiaru, care din nascere e ciocanu in capulu romanului si nobilu si nenobilu cu supremati'a limbei magiare. — In urma se ne intrebamu: Noi vitia de diei, semintia a popóreloru romanice celoru mai culte in Europá cá la 89 milióne la numeru, ne vomu lasá noi batjocuriti intro mesura atatu de defaimatóre? — Ba nu! Regii nostrii totudeauna au gratificatu pe cei credintiosi corónei, si au pedepsitu pe revoltantii: se pretindemu acumu si noi pentru credinti'a dovedita dela imperatulu si regele, cá de dreptulu istoricu celu aveá regii se nu-si uite façia cu natiunea romana, si se ne faca celu puçinu dreptate, déca nu i ceremu se ne donationédie cu favori. Cá „nobiles regni“ amu fostu una cu magiarii; acumu candu in Ardealu nobilimea nu mai póte face o natiune de sene, tocma dupa cumu noi ne privimu cu poporul romanu de o singura natiune, asia si nobilimea magiara se faca cu poporul magiaru - secuiu numai o singura natiune caci de ecsistinti'a unei natiuni magiare politice in Ardealu n'avemu legi nici drepturi istorice; ea n'a existatu nici odata; si cu ce dreptu vreau acumu a

ne mai insiela facundu d'intrunu singuru poporu de o limba douenatiuni? nu cumva cuplanu, cá se traga la sene drepturi si beneficie de doue ori pe atatea pe catu se dáu la alta natiune? Aici e centrulu lupteinóstre, si cá egalitatea politica nationala cu limba coindreptatita pana la curte se ni se ascedie in diploma speciala. Deci o representatiune din partea intregi nobilimi romane la regele si principele in sensulu acest'a si pentru unu altu congresu n. generalu din Austria se ne fia incordarea de mana cu totu poporul; noi damu totu dreptulu personalu la poporul nostru, care ni se cuvini nóue, si redicamu tóta bariera, care magiarii o mai lasara si in legea din 1848 cá o rugina castica pe egalitatea civilisatiunei moderne, si in dieta? acést'a se ne fia prim'a misiune, caci altufeliu nu potemu scapá de supremati'a magiarisatóre care e ajutata de dreptulu personalu la adunarile comitateloru, incatu ei esu totu in majoritate si noi cu poporul stracuratu prin ciurulu legii din 1848 amu remasu pe josu si unde nu ne pretemeamu. Se mái falescu magiarii cu marimitatea legiloru din 1848, si ea e atatu de mica la anima si angusta la favóre, pe catu e de angustu dreptulu alegerei concesu poporului in asemanare cu celu personalu rezervatu pentru fostii nemesi. Noi se se dovedimu marimitatea cea romana, care nu e cá cea magiara, ce dede poporului nostru ceva, cá apoi se'i iée totu inca si viéti'a nationala, pe cumu vedemu adi, ca acésta e fapta cu ochi, cu sprencene. Pana atunci se ne conducemu poporul la alegerei, se alergamu la tóte restauratiunile, cumu facu magiarii, si cu védi'a cea morala se reusimu in dreptulu representatiunei necedundu efronterismului nedumeritu; apoi tóte comitatele se'si iée de santa datoria a lua in congregatiunile generali de problema principala apararea causei nationale inceptute si a barbatiloru amenintiati cum e a renumitului D. Andreiu Mocioni de Foen s. a. carii se lupta pe lege pentru dreptu egal, provocandu pe comitatele magiare la calea cea drépta de infratire adeverata, si pretindiendu in diet'a viitória vindecarea abuseroru ce ne easiuna neincrederea unora catra altii, si facundune mai 'nainte drepti unii catra altii se ne imbragiosiamu plangundu retacirile si nedreptatile trecutului cu lacrimi de bucurie. DD. Episcopi nu voru dá uitarei reusirea cea eclatanta a prelatului Strosmaier or' unde alergá la restauratiuni; si voru premerge cu esemplulu, facundu si visitatiuni c.; altufeliu remanemu datatori de sama inaintea posteritateri mai antaiu toti cei mai puternici si tóta nobilimea cu intielegintia. Viderint ergo.

Marte septmana 2. in Paresimi 1861.

Iacubu M. de Valea. (din Iood in Marmorosiu).

Redactoru respundietoru
Iacubu Muresianu.

Editiunea: in tipografi'a lui
Ioanne Gött.